



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

Sessio III. In hac sessione reuerendus & illustris dominus Matthaeus episcopus Gurcensis & princeps imperii, dedit mandatum inuictissimi principis Maximiliani electi imperatoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

SESSIO III.

In hac sessione reuerendus & illustris dominus Matthæus episcopus Gurcensis & princeps imperii, dedit mandatum inuictissimi principis Maximiliani electi imperatoris.

ANNO & indictione quibus supra, pontificatus præfati sanctissimi domini nostri, domini Iulii papæ II. anno decimo, die vero Veneris, tertia mensis Decembris, fuit celebrata tertia sessio Concilii generalis in basilica Lateranensi, præsente præfato sanctissimo domino nostro, in qua fuerunt, præsentes reuerendissimi domini cardinales, patriarchæ, archiepiscopi, episcopi, abbates, magistri generales ordinum, oratores principum, & alii illustres domini, videlicet:

Episcopi cardinales.

Reuerendissimus dominus Raphael Ostiensis.
Reuerendissimus dominus Dominicus Portuensis.
Reuerendissimus dominus Iacobus Albanensis.
Reuerendissimus dominus Franciscus Sabinensis.
Reuerendissimus dominus Marcus Prænestinus.

Presbyteri cardinales.

Reuerendissimus dominus Thomas tituli sancti Martini in montibus, Strigonensis.
Reuerendissimus dominus Nicolaus tituli sanctæ Priscæ, de Flisco.
Reuerendissimus dominus Robertus tituli sanctæ Anastasie, Nantensis.
Reuerendissimus dominus Leonardus tituli sanctæ Susannæ, Agenensis.
Reuerendissimus dominus Christophorus tituli sanctæ Praxedis, Anglicus.
Reuerendissimus dominus Antonius tituli sancti Vitalis, Sipontinus.
Reuerendissimus dominus Petrus tituli sancti Eusebii, Anconitanus.
Reuerendissimus dominus Achilles tituli sancti Sixti, Bononiensis.
Reuerendissimus dominus Bandinellus tituli sanctæ Sabinæ, de Saulis.

Diaconi cardinales.

Reuerendissimus dominus Alexander sancti Eustachii, Farnesius.
Reuerendissimus dominus Ludouicus sanctæ Mariæ in Cosmedin, de Aragonia.
Reuerendissimus dominus Marcus sanctæ Mariæ in Porticu, de Cornelii.

178 IULIUS C. LATERANENSIS V. MAXIMILIANVS I.
P. II. IMP.

Patriarcha & assistentes pape.

ANNO
CHRISTI
1514.

Reuerendus pater dominus Cæsar Alexandrinus.
Reuerendus pater dominus Alphonsus Antiochenus.
Reuerendus pater dominus Stephanus Patracensis & Torcellanensis.
Reuerendus pater dominus Bernardus Spalatensis.
Reuerendus pater dominus Vincentius Neapolitanus.
Reuerendus pater dominus Federicus Salernitanus.
Reuerendus pater dominus Gabriel Dyrrachiensis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Iadrensis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Vicentinus.
Reuerendus pater dominus Julianus Cibo Agrigentinus.
Reuerendus pater dominus Franciscus Suestanus.
Reuerendus pater dominus Ferdinandus Caietanus.
Reuerendus pater dominus Hercules Augustensis episcopus, & illustrissimi domini ducis Sabaudia orator.
Reuerendus pater dominus Laurentius Montis regalis episcopus, & gubernator Vrbis.

Archiepiscopi.

Reuerendus pater dominus Ieremias Tranensis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Consanus.
Reuerendus pater dominus Aldronandinus Nicosiensis.
Reuerendus pater dominus Raynaldus Ragusinus.
Reuerendus pater dominus Andreas Noboniasiensis.
Reuerendus pater dominus Robertus Reginus.
Reuerendus pater dominus Georgius Nazarenus.
Reuerendus pater dominus Ioannes Maria Sipontinus.

Episcopi.

Reuerendus pater dominus Lucas Fulginatenensis.
Reuerendus pater dominus Silvester Vuigorniensis.
Reuerendus pater dominus Iacobus Potentinus.
Reuerendus pater dominus Andreas Miletensis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Spoletanus.
Reuerendus pater dominus Guillelmus Cortonensis.
Reuerendus pater dominus Basilius Tudertinus.
Reuerendus pater dominus Bertrandus Adriensis.
Reuerendus pater dominus Dominicus Lucerinus.
Reuerendus pater dominus Alexius Melfitanus.
Reuerendus pater dominus Ferdinandus Balneoregiensis.
Reuerendus pater dominus Benedictus Chiensis.
Reuerendus pater dominus Petrus Algarensis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Tudensis.
Reuerendus pater dominus Alexander Alexandrinus.
Reuerendus pater dominus Franciscus Bisignianensis.

Reuerendus pater dominus Gisbertus Rapollanus.
Reuerendus pater dominus Simon Modrusiensis.
Reuerendus pater dominus Corradus Astunensis.
Reuerendus pater dominus Antonius Iacobus Camerinensis.
Reuerendus pater dominus Bartholomaeus Montis viridis.
Reuerendus pater dominus Lambertus Venusinus.
Reuerendus pater dominus Ioannes Antonius Anglonensis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Arianensis.
Reuerendus pater dominus Baptista Aquinatensis.
Reuerendus pater dominus Antonius Vrbinatensis.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Arctinus.
Reuerendus pater dominus Bernardus Soranus.
Reuerendus pater dominus Nicolaus Bergomensis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Elnensis.
Reuerendus pater dominus Augustinus Sagonensis.
Reuerendus pater dominus Ludouicus Signiensis.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Aſculanus.
Reuerendus pater dominus Petrus Foroliuiensis.
Reuerendus pater dominus Lucas Gaurdiensis.
Reuerendus pater dominus Andreas Ansarensis.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Insulensis.
Reuerendus pater dominus Latinus Vestanus.
Reuerendus pater dominus Andreas Literensis.
Reuerendus pater dominus Ludouicus Tricaricensis.
Reuerendus pater dominus Antonius Calenensis.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Niciensis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Bouinenensis.
Reuerendus pater dominus Bernardinus Policalstrensis.
Reuerendus pater dominus Dominicus Imolensis.
Reuerendus pater dominus Vincentius Bellicensis.
Reuerendus pater dominus Bartholomaeus Agriensis.
Reuerendus pater dominus Paulus Lectoriensis.
Reuerendus pater dominus Albertinus Pisauriensis.
Reuerendus pater dominus Petrus Narniensis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Baptista Marianensis.
Reuerendus pater dominus Andreas Albensis.
Reuerendus pater dominus Scaramuza Cumianus.
Reuerendus pater dominus Vincentius Launensis.
Reuerendus pater dominus Bernardinus Castrensis.
Reuerendus pater dominus Matthaeus Vmbriatinensis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Dominicus Terdonensis.
Reuerendus pater dominus Hugo Regiensis.
Reuerendus pater dominus Iacobus Fauentinus.
Reuerendus pater dominus Galasius Bellunensis.
Reuerendus pater dominus Julianus Vulterranius.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Bidriensis.
Reuerendus pater dominus Marinus Cenetensis.

Concil. Tom. 34.

Z ij

180. JULIVS C. LATERANENSIS V. MAXIMILIANVS I.
P. II. IMP.

Reuerendus pater dominus Ioannes Baptista Cauilicensis.
Reuerendus pater dominus Octavianus Viterbiensis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Ortanus.
Reuerendus pater dominus Iacobus ciuitatis ducalis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Aquilanus.
Reuerendus pater dominus Aloysius Parentinus.
Reuerendus pater dominus Albertus Valuensis.
Reuerendus pater dominus Iacobus Paphensis.
Reuerendus pater dominus Simon Ariminensis.
Reuerendus pater dominus Bernardus Taruisinus.

ANNO
CHRISTI
1514

Abbes.

Reuerendus pater dominus Floremondus abbas monasterii sancti
Gregorii de Vrbe, ordinis sancti Benedicti.
Reuerendus pater dominus Guillelmus abbas monasterii beatæ
Mariæ Britonis.

Magistri generales ordinum.

Magister Thomas Caietanus generalis ordinis Prædicatorum.
Magister Ægidius generalis ordinis eremitarum sancti Augustini.
Magister Bernardus vicarius ordinis beatæ Mariæ de monte Car-
melo.
Magister Angelus ordinis beatæ Mariæ Seruorum.

Locumtenens Maximiliani.

Reuerendus & illustris dominus Matthæus episcopus Gurcensis se-
renissimi domini Maximiliani electi imperatoris*.

Oratores, & senator Vrbis.

Illustris dominus Albertus de Carpi, dicti Maximiliani orator.
Magnificus dominus Petrus de Starcelupis Florentinus, senator Vr-
bis.
Magnificus dominus Hieronymus Vich, orator Catholici regis &
reginæ Hispaniarum.
Magnifici domini, Iacobus de Saluiatis & Matthæus de Strozis,
dominii Florentini, ac Parmensis, oratores.

Illusterrimi domini temporales.

Illusterrimus dominus Fridericus marchio Mantuanus.
Dominus Nicolaus de Ruuere.
Illustrissimus dominus Julius de Vrsinis, & alii illustres domini de
Vrsinis.

Celebrata Missa per reuerendissimum dominum Mar-
cum episcopum Prænestinum, cardinalem Senogallien-
sem, & facta oratione per reuerendum patrem dominum
Alexium episcopum Melfitensem, cantatis litaniis & aliis

ANNO CHRISTI
1512. orationibus, & cantato hymno, Veni creator Spiritus, ut
moris est; cantatoque euangelio per reuerendissimum do-
minum Ludouicum sanctæ Mariæ in Cosmedin diaconum
cardinalem de Aragonia, quod incipit: *Ego sum pa-*
stor bonus, &c. reuerendus dominus Thomas Phædra se-
cretarius Concilii ascendit ambonem, & legit quoddam
mandatum procurationis serenissimi & inuictissimi prin-
cipis Maximiliani electi imperatoris, datum per supra-
dictum dominum Matthæum Gurensem episcopum, locumtenentem. Cuius tenor sequitur, & est talis.

MANDATVM MAXIMILIANI.

*Maximilianus, diuina fauente clementia, electus Romanorum
imperator semper Augustus, ac Germaniae, Hungariae, Dalmatiae,
Croatiae, &c. rex, archidux Austriae, dux Burgundiae,
Brabantiae, &c. comes palatinus Hannoniae, &c.*

Recognoscimus, & tenore præsentium notum esse voluimus vniuersis, cum impræsentiarum nos destinamus in Italiam & ad Vrbem, venerabilem Matthæum episcopum Gurensem, principem, consiliarium & locumtenentem nostrum generalem in Italia, deuotum ac dilectum, pro quibusdam rebus nostris ibi faciendis. Idcirco nos de eius dexteritate, ingenio atque rerum gerendarum peritia plurimum confisi, motu proprio, & ex certa scientia, ac animo deliberato fecimus, constituimus, creauimus & ordinauimus, ac tenore præsentium facimus, constituimus, creamus & solenniter ordinamus præfatum Gurensem principem & locumtenentem nostrum procuratorem, auctorem ac negotiorum nostrorum gestorem specialem, omni meliori modo, via, iure & forma & ordine, quibus melius & validius de iure possumus & debemus, ad comparendum pro nobis & nomine nostro in Synodo seu Concilio Lateranensi superiori, per sanctissimum in Christo patrem & dominum dominum Iulium secundum sacrosanctæ Romanæ ac vniuersalis ecclesiæ summum pontificem, dominum nostrum sanctissimum, de consensu sacri reuerendissimorum dominorum cardinalium collegii indicto & denuntiato, & illud approbandum & prosequendum, & si, & inquantum opus foret, illud ad alium locum & aliud

tempus transferendum , etiam ex toto tollendum & extingendum , nec non reuocandum , annullandum & irritandum & penitus delendum omnia & singula ea quæ per ecclesiam Gallicanam in ciuitate Turonis eodem anno superiori fuerunt acta , conclusa & deliberata , & similiter ad reuocandum omnia & singula mandata & procuratoria , si qua a nobis emanauerunt pro inductione Concilii Pisani , quod nonnulli cardinales tunc indixerant , & idem Concilium Pisanum penitus tollendum & extinguendum. Dantes & concedentes eidem Gurcensi principi , locumtenenti & procuratori nostro , plenam & amplam potestatem gerendi & exercendi omnia & singula in præmissis & circa ea necessaria & opportuna , iuxta dexteritatem suam , prout magis videbitur expedire ; nec non ad faciendum omnia alia & singula , quæ verus & legitimus & indubitatus procurator , liberam & generalem facultatem habens , circa præmissa facere posset , & quæ nosmet facere possemus , si præmissis personaliter interessemus , etiam si talia forent , quæ mandatum exigerent magis speciale : ponentes dictum procuratorem nostrum , quoad præmissa , * totaliter in locum ^{fatu} _{ter} nostrum. Insuper promittentes in verbo nostro Cæfareo , & sub bona fide nostra , nos gratum & ratum habituros , quidquid per præfatum principem locumtenentem & procuratorem nostrum in præmissis & circa ea cum omnibus suis dependentibus , emergentibus & connexis , actum , dictum , transactum , concordatum seu conclusum fuerit , & nullo unquam tempore contrauenire directe vel indirecte , aut quoquis exquisito colore vel causa , de iure vel de facto , etiamsi de iure possemus. Supplentes præterea omnes & singulos defectus tam iuris quam facti , qui in præmissis aliquo modo poterunt evenire. Promittentes quoque , vt si forte mandatum istud ad aliqua per supradictum procuratorem nostrum tractanda & concludenda sufficiens non foret , quod nos omnia & singula huiusmodi tractata , & per supradictum procuratorem nostrum sic conclusa , rata , grata & firma habebimus & obseruabimus , harum testimonio literarum sigilli nostri appensione roboratarum.

Datum in ciuitate nostra imperiali Colonia , die pri-

ma mensis Septembris, anno Domini millesimo quingen-
tesimo duodecimo, regnorum nostrorum, Romani vige-
simoseptimo, Hungariae vero vigesimotertio.

Per regem.

Ad mandatum Cæsareæ maiestatis proprium.

Quo perleæto, surrexit præfatus reuerendus & illustris
dominus Matthæus, & legit quamdam schedulam manu
propria scriptam, cuius tenor est talis.

Schedula lecta per Gurcensem.

Ego vigore diæti mandati Cæsareæ maiestatis clemen-
tissimi & inuictissimi principis, ad abolendum omne schi-
ma quod in ecclesia oriri posset, & etiam pro executio-
ne capitulorum conclusorum coram sanctissimo domino
nostro reuoco quodcumque mandatum qualitercum-
que concessum Conciliabulo Pisano, & procuratores
quoscumque, qui in dicto Conciliabulo interuenerunt,
& omnia acta & agenda per illud Conciliabulum, quæ
declaro irrita & nulla, nomine præfatæ Cæsareæ maiesta-
tis, & adhæreo sacro & canonico Lateranensi Concilio,
ecclesiam vniuersalem repræsentanti, rite & legitime con-
gregato. Declaro etiam, maiestatem Cæsaream nunquam
dedisse mandatum ad præfatum Conciliabulum.

Et declaracione facta, præfatus dominus Matthæus
Gurensis accessit cum ea qua decuit reuerentia ad præfa-
tum sanctissimum dominum nostrum, & deosculatus est
pedes eiusdem sanctissimi domini nostri, comitante eum
dicto illustri domino Alberto de Carpi, præfatæ Cæsareæ
maiestatis oratore. Quibus peractis, magister Marianus de
Cuccinis procurator fisci, & præfati Concilii procura-
tor, petiit a protonotariis & notariis Concilii publicum
& publica fieri instrumentum & instrumenta de omnibus
supradictis, &c.

Deinde discretus vir Petrus Menguar sanctissimi do-
mini nostri cursor, retulit coram præfato sanctissimo do-
mino nostro, se, instante præfato magistro Mariano de
Cuccinis procuratore, ad portas ipsius Concilii citasse &
monuisse omnes & singulos prælatos, & alios tam eccl-
esiasticos quam sæculares, qui in Concilio interesse con-
sueuerunt, ut comparerent ad interessendum sacrosancto

184 ^{IVLIVS} C. LATERANEN. V. ^{MAXIMILIANVS I.}
^{P. II.} ^{IMP.}

Concilio. Responione facta, idem magister Marianus ac-
cusat eorum contumaciam. Demum reuerendus pater
dominus Petrus Gryphus episcopus Foroliuiensis ascendit
ambonem, & legit quamdam schedulā tenoris infra scripti.

BULLA TERTIÆ SESSIONIS SACRI
generalis Concilii Lateranensis.

*Iulius episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.*

Sacro approbante Concilio, ad illius, cuius perfecta
sunt opera, laudem & gloriam, sacrum Lateranense Con-
cilium prosequentes, in hac tertia sessione Spiritu sancto
fauente legitimate congregata, quam alias tertio Nonas
Nouembris proxime præteriti faciendam in secunda ses-
sione indixeramus, & deinde de venerabilium fratrum
nostrorum sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium consi-
lio vnamique assensu, in hodiernum diem tenendam, ex
certis tunc expressis & aliis legitimis causis prorogauimus
& indiximus, eodem sacro Concilio prorogationem &
indictionem huiusmodi ex causis præfatis sibi notis ap-
probante, post felicem faustamque carissimi in Christo
filii nostri Maximiliani Romani imperatoris electi sem-
per Augusti huic sacro sancto Lateranensi Concilio ve-
ram adhesionem & sinceram unionem, omnia & singu-
la per damnationis alumnos Bernardinum Caruial, Guil-
lelmum Briffonet, Renatum de Pria, & Fridericum de
sancto Seuerino, olim cardinales, eorumque fautores,
adhærentes, complices & sequaces, schismaticos, hære-
ticos, & in suam ac aliorum perniciem debacchantes, v-
nitatem sanctæ matris ecclesiæ scindere fatagentes in
Conciliabulo Pisano, Mediolani, Lugduni, vel alibi,
quæcumque, quotcumque & qualiacumque fuerint, et-
iam decimarum impositiones in vniuerso regno Franciæ
per eos factas, quorum tenores & qualitates, ac si præ-
sentibus de verbo ad verbum, non autem per clausulas
generales infererentur, pro expressis haberi volumus,
vsque in presentem diem acta, gesta & facta, conscripta
& publicata seu ordinata, & in futurum forsitan gerenda,
quamvis sint nulla, irrita & inania, & a nobis, præfato
Concilio sacro approbante, damnata & reprobata fue-
rint,

ANNO CHRISTI 1512. rint, potiori pro cautela damnationi & reprobationi hu-
ijsmodi inhærendo, eodem sacro Concilio approbante,
damnamus, reprobamus & detestamur, illaque nulla, ir-
rita & inania, nulliusque roboris, efficacæ, effectus vel
momenti fuisse & esse decernimus & declaramus. Nec
non literas nostras, per quas, propter receptiones, fau-
ores, adhærentiam & auxilium, per regem Franciæ & non
nullos alios regni Franciæ prælatos, officiales, nobiles &
barones schismaticis & hæreticis in dicti Conciliabuli Pi-
fani damnati & reprobati prosecutione notorie præstita,
regnum Franciæ, & præsertim Lugdunum, ducatu Bri-
tannia excepto, sub data videlicet Romæ apud sanctum
Petrum, anno incarnationis dominicae millesimo quin-
gentesimo duodecimo, Idibus Augosti, pontificatus no-
strri anno nono, de fratrum prædictorum consilio, ec-
clesiastico subiecimus interdicto, nundinasque Lugduni
fieri solitas, in Lugduno extunc de cetero fieri inhibui-
mus, dictasque nundinas in ciuitate Gebennensi facien-
das transtulimus, cum decretis, declarationibus, inhibi-
tionibus, omnibusque & singulis in eis contentis clausu-
lis, similiter sacro Concilio prædicto de illis plenariam
notitiam habente ac approbante, innouamus: regnum
que præfatum, ut præfertur, illiusque ciuitates, terras,
oppida & loca quæcumque huiusmodi interdicto subiici-
mus, ac ipsas nundinas ex Lugduno in ciuitatem præfa-
tam Gebennensem faciendas transferimus. Et ut sacrum
hoc Lateranense Concilium ad finem vberimæ fertili-
tatis deducatur, aliaque plura & grauia in hoc sacro La-
teranensi Concilio tractanda & discutienda veniant ad
Dei omnipotentis laudem, & vniuersalis ecclesiæ exal-
tationem, quartam sessionem continuationis celebratio-
nis ipsius quarto Idus præsentis mensis Decembris facien-
dam, sacro Concilio præfato omnia approbante, indicim-
us. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
nostræ prosecutionis, voluntatis, damnationis, reproba-
tionis, detestationis, decreti, declarationis, innouationis,
interdicti, translationis & indictionis infringere, vel ei ausu
temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsum-
pserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Pe-
tri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.

Concil. Tom. 34.

A 2

186 IULIVS C. LATERANENSIS V. MAXIMILIANVS L.
P. II. IMP.

ANNO
CHRISTI
1512.

Datum Romæ in publica sessione , in Lateranensi sacrosancta basilica solemniter celebrata , anno incarnationis dominice 1512. tertio Nonas Decembris , pontificatus nostri anno decimo.

D. de Comitibus.

Qua quidem schedula , vt præmittitur , perlecta , idem reuerendus pater Petrus episcopus petiit , an placerent paternitatibus suis contenta in dicta schedula. Et omnes & singuli responderunt , placere contenta in dicta schedula. Fuit insuper indicta quarta sessio , quarto Idus præsentis mensis. Et hæc fuerunt pro tertia sessione. Super quibus idem magister Marianus de Cuccinis procurator petiit instrumentum & instrumenta , &c. Et incepto per sanctissimum dominum nostrum gloriose hymno , Te Deum laudamus , & capella prosequente , & usque ad finem perducto , sanctissimus dominus noster cum cardinalibus & aliis prælatis recessit , & venit ad sanctum Petrum in palatium apostolicum in Vaticano.

Iulio huius nominis secundo pontifici maximo , Alexius episcopus Melfitanus affectissimus famulus , salutem plurimam dicit , perpetuamque felicitatem.

Non me præterit , sapientissime pontifex , parum pii minusque grati erga Deum animi esse , quidquam ex iis quæ nobis contingunt , alii cuiquam quam illi , eiusque abstruso iudicio tribuere. Propterea quæ fortunam & fatum appellant , aut nulla esse , aut si qua sunt , ego quidem illi subiici sentio : tantumque sideribus tribuo , quantum est , quod nihil ex eius potentia detrahere possit. Verumtamen & diuum Augustinum diuinorum humarumque rerum interpretem eminentissimum , causas fortuitas non esse nullas , sed latentes afferere , & mihi plurima & grauissima infortunia ab ipsis fere statim incunabulis accidisse , eoque grauiora , quo præter omnem spem opinionemque incidere , sat scio. Quibus illud quoque tanto magis annumerauerim , quanto nihil ego enixius curro , quam ne quid a me vel dicatur , vel fiat , quod tibi non placeat. Iussus itaque a te , vt in tertia tui sacri apud Lateranum Concilii sessione concionarer , nec ignarus maxima vocis & laterum , & eadem vel minori fortasse di-

ANNO CHRISTI 1512. sciplinarum inopia laborare, nihil horum, quo rem evita-
rem, causatus sum, temerarium, & non minus stolidum
arbitratus, quidquam de iis tuo præcepto opponere, quæ
tibi quoque nota esse viderentur. Prætereo quæ postea
suasere, vt rem iam præparatam & intermissam sententia
mutata resumerem, quod & hæc ex ipsa oratione facile per-
cipere poteris, & epistolæ ad diem ipsius concionis pro-
perandum est. Fuit hic tertio Nonas Decembbris, cum sol
longissime a nobis recedens, & nos obliquus respiciens,
dum paruam hemisphærii nostri partem ambit, dies bre-
uiissimos reddit: cumque ad ea quæ in Synodo agenda e-
rant, vix totus suffecturus videretur, res, vel potius neces-
fitas ita tulit, vt eodem ante omnia Lateranum tibi e Va-
ticano eundum esset. Per properandi igitur curam magna
ex parte somno excusso, nos fere antelucanos præstolandi
prosequendique tui gratia Vaticanum deduxit: vbi ante-
quam exires, tanta vis imbris procellosi inhorruit, vt diu-
turnam serenitatem quæ nobis otiosis præcesserat, iter
faetoris refarcire velle sibi videretur. Existi tamen, quæ
tua constantia est, & procella paulisper cessante, totum
fere iter pluviostum perfecimus. Itaque membra quæ natu-
ra tegi non patitur, vento, aqua & anni tempore gelida,
cetera vestibus prælongis & madefactis grauata erant.
His maxime impeditos, mulis descendentes cœnum ex-
cepit, ex cœno sitibundos, famelicos, fessos, madidos,
implicitos, cœnulentos & somnolentos ædes vastissima,
nulla testudine, sed tignis tecta, & crebris transennis,
per quas magnæ naues transmitti possent, patentissima:
eadem multitudinis hominum & murmuris, strepitus ac
lamentorum ex incommodis orientium, algorisque plena.
Sic affecto misero mihi, & innata, quod dixi, vocis & cor-
poris imbecillitate laboranti, a tot incommodis circum-
uento, vento, imbre, procella crepitantibus, & murmu-
re, tecto & transennis templi verba intercepturis, con-
cionandum erat. Insuper suggestum ascendi, sicut e regio-
ne transennarum altissimarum ac latissimarum, sic a te, ad
quem labores meos & verba direxerā, longe, iussu quidem
tuo, ante inceptam Synodus positum, quo magis mul-
titudinis auditui quam tuo consuleretur. Omitto, quod
quidam ad suum commodum mœcuncta trahentes, ita tunc

Concil. Tom. 34.

A a ij

188 IULIVS C. LATERANENSIS V. MAXIMILIANVS I.
P. II. IMP.

quoque ad reddendum Deo & iustitiae debitum se diffi-
ciles durosque præstitere, vt sicut te multosque ex patri-
bus per totam fere sessionem solicitos ac suspensos tenuer-
re, ita me quoque in actionis medio * turbabundi videren-
tur. Super his mitra caput, parum eius hiberna insula tecti
capax, sic angebat, vt non magis nuperime simul omnes
in itinere sub imbre ad Lateranum, quam ego tunc sub illa
ad orationis calcem properarem. Sed sicut quondam toti
Græciae belli, ita nunc mihi huius mali Paris causa erat.
His ergo tot simul factum est, quorum vel vnum suppetiis-
set, vt nectu, nec pars maxima sacri senatus & patrum au-
dire me quiuerit. Quamobrem haec mihi postea singula
memoria repetenti, nec dijudicare queunti, quibus minus
fecerim satis, illisne, quibus ita me affectum & prope-
rantem locus audire permisit, an quibus id ex parte vel
omnino negauit: expedire visum est, magnis etiam vi-
ris id suadentibus & amicis flagitantibus, vt institutum
transgrederer, & orationem impressoribus darem, quo
& omnibus qui adfuerant, hac saltem ratione facerem
satis, & longe pluribus tacendo prodessem, quam dicen-
do profueram. Si tamen ea sit, vt, quod eius initio maxime
optaui, aliquibus conferre possit. Tua beatitudo, si id ei cu-
mulus & magnitudo cogitationum ac rerum agendarum
permiserit, ita leget, vt omnem fructum laborum meorum
in eo maxime versari existimet, vt a te vno probentur.

*Alexii episcopi Melfitani oratio quam habuit in tertia sessione
sacri Lateranensis Concilii, iussu Iulii secundi
pontificis maximi.*

Maxime vellem atque optarem a Domino Iesu Christo, in cuius nomine, vt par est credere, te duce, beatissime pater, hic facer senatus, præclarus Procæsar, insignes reguli, Cæsaris, regum & aliorum principum oratores, ornatissimi præfules, & ceteri qui adsunt humanissimi viri, huc hodie conuenere, vt eadem sinceritate pietate-
que mentis, qua ego erga beatitudinem tuam, vniuersam ecclesiam & horum singulos sum verba facturus, omnes præsentes atque absentes, quibus celebrandæ Synodi onus incubit, rem tam salubrem & pernecessariam agen-
dam suscipiant, suo tempore agant, & ad finem perdu-

ANNO
CHRISTI
1512.

* f. tur-
batum

cant. Mihi vero post annos octo & quadraginta , quibus
maxima ex parte in hac aulica luce , in sacro tuo aliorum-
que summorum pontificum , & vestro , patres , mihi iu-
cundo venerandoque conspectu versatus confenui , huius
saltem suscepti hodie muneric labor optatum pariat fru-
ctum , vt sacrosancta matri ac alumnæ ecclesiæ , si non om-
nino (neque enim tanti me facio) vel aliqua ex parte con-
ducat . Et quoniam vbi factò opus est , compertum habeo
parum verba proficere : & sicut rectam valetudinem non
conferri , ita nec res magnas solis verbis confici posse ; præ-
cipue vero ratione , & eius ministris mente ac lingua , nos
a ceteris animantibus differre : sed his tantis naturæ bonis
ita quosdam abuti , vt raro admodum vtantur concordia
mentis & linguae , sed plerumque aliud habent in ore , a-
liud in corde ; quæ fere sola sunt instrumenta consilii : hoc
autem morbo vbiique , sed præsertim in Synodo , re om-
nium quæ ad religionem & præsentem futuramque salu-
tem hominum pertinent , maxima , cum ingenti discrimi-
ne vtriusque salutis laborari : me denique in tanti morbi ,
tamque magna rei & imbecillitatis meæ cogitatione pe-
ne deficere : summus ille artifex mentium illustrator &
auctor inuocetur , qui & extinctas eas accendit , & accen-
tas inflamat , & ab illis ora dissonare non patitur , qui-
que in igneis linguis apparuit , & ora infantium fecit difter-
ta . Veni creator Spiritus , mentes tuorum visita , imple su-
perna gratia , quæ tu creasti pectora . Vtinam tuos , Do-
mine , vtinam tuos tuæque gratiæ capaces nos reddas .
Hoc ergo duce , quod ipse concedat , quam breuius mi-
hi fieri poterit , de Concilio deque ecclesia differendum
est . Et primo altius earum primæua figura & origine repe-
titis , mixtim etiam incremento , maiestate potestateque
ostensis , nec non vtilitate & commodo quæ ex eis huma-
no generi proueniunt , ex parte enumeratis ; postremo ,
mutata a me sententia redditaria ratione , dicendi faciam fi-
nem . Per hæc enim , et si pro rei magnitudine paucissima
parumque ornata , opitulante illo qui & publice ab om-
nibus , & priuatim a me inuocatus est , siue rationibus , siue
exemplis , siue auctoritatibus innitendum procedendum
que in Synodo fuerit , recte omnia consuli , & consulta re-
ctius decerni , & decreta rectissime executioni mandari

Aa iii

190 IULIUS C. LATERANENSIS V. MAXIMILIANVS I.
P. II. IMP.

ANNO
CHRISTI
1521

quam facillime poterunt. Cum Redemptor & legifer noster hominem, paruum mundum, collapsum erigere ac instaurare cum suis Patre & Spiritu statuisset, nec in opere discedere a prima eius productione, cui etiam totam Trinitatem adfuisse, per verbum, *Faciamus*, perspicuum est, cum in ceteris rebus, quantumuis bonis, multis ac magnis creandis, *Dixit*, &, *Vidit*, de Deo singulariter a Mose proferatur: quod & in Iordanie amni, per facri ac salutiferi lauacri institutionem, & in patefacienda, pro capacitatem visorum, gloria sua super montem Thabor tribus, & non paucioribus, discipulis qui eum comitabantur; & passim per totam legis traditionem, & demum in corroborandis instruendisque discipulis, per Spiritum sanctum in eius nomine a Patre missum, plenius declarauit: redditurus ad Patrem, & a terrenis ad caelestia corpore transiens, ita duodecim discipulos (& orando Patrem, *Fac*, inquiens, *Pater, ut hi unum sint, sicut & nos unum sumus*: & eos monnendo, *In hoc, inquiens, scient omnes, vos meos esse discipulos, si vos mutuo dilexeritis*) institutos reliquit, vt capiti, quod in primis suas vices gerere voluit, reliqui yti membra conexi, per toties repetitum preceptum mutuae caritatis & pacis, unum corpus completerent. Et quod vas electionis Paulus ait: *Singuli eius membra, & aliorum alii, ut unius corporis partes forent. Quod etiam a duobus & septuaginta pariter ab illo electis, & ab aliis qui ad fidem vnde quod quotidie confluabant: Multitudinis*, inquit Lucas, *erat cor unum & anima una*: & a posteris per traditionem vtriusque ordinis, & curam eorum qui illis successere, quam diligentissime obseruatum fuisse, omnibus qui historias euoluerint, plenissime constat. Et deinde per inauditam & incredibilem constantiam & fortitudinem eorum aliorumque martyrum, & victorias de saevissimis tortoribus partas, religione longe lateque per totum orbem diffusa, & ecclesiis pro conditione locorum & temporum super regiones vel prouincias constitutis, & eisdem praeter mandatum exemplumque principis, naturae quoque ratione edoctis, res omnes disiunctas per se imbecilliores fieri; coniunctas vero, validiores: singulæ suæ saluti diuturnitatique consulentes, id ipsum sedulo seruare curarunt, dum annis fere singulis capite citiusque cum suis mem-

Gen. 1.

Mar. 1.

Matt. 17.

Ioan. 17.

Joan. 13.

Rom. 12.

Act. 4.

bris in locum omnibus tutum & commodum coeuntibus, quæ corripi emendarique oporteret, accuratius penitenta atque discussa, ad incrementum omnia, conseruationemque religionis, publicam honestatem, bonos mores, animarumque salutem redigebantur. Interdum etiam, cum res exigeret, sua cuique iura quasi municipalia pro salute proprii gregis & commodo statuebant. De rebus vero ponderosis & dubiis summum caput, ut communis omnium magister & doctor, consulebatur. Quo fiebat, vt, si quando hæresis vel alia res grauis & perniciosa exempli alicubi oriaretur, præsertim quæ religionem & publice leges offenderet, ad illam euangelio reprimendam patres vndique, præcipue tamen probatissimi, eruditissimi ac integerrimi quique accersebantur, & ad locum tempusque aptum, a capite delectum, & ab ipsis approbatum, conueniebant. Vbi non minus ardentissima dilectione in Deum, quam mutua inter se & erga proximum, quod est vniuersum genus humanum, caritate, omnia simul prospicientes, & singula sedulo scrutantes & ponderantes, vt quæ ad omnes pertinerent, ab omnibus reciperentur vel eliminarentur: quæ infringenda diuidicassent, pro irritis & inanibus; quæ vero probanda, pro venerandis sanctisque ab omnibus habebantur: & ita eorum consultis atque decretis publice ab orbe vniuerso parebatur, vt vel si plures mundi sententia Democriti essent, eorum iussis obtemperaturi viderentur. Hac ratione sacræ Synodi malis erant metus, bonis spes, vitiis poena, virtutibus præmium, laboribus quies, studiis fomes, incrementum iustitia. Hac ratione turbulentissimæ, seditionissimæ ac perniciofissimæ hæreses extinctæ deletæque fuere, & fide sacrosancta que religione enucleata & explicata, earumque capitibus & articulis stabilitis, mundus, expulsis errorum nebris, eam aliquamdiu totus retinuit, in qua nunc breuis eius angulus luce ambulat veritatis. Hac ratione tot facri & saluberrimi Canones, duces præstantissimi ad bene beateque viuendum, & ad temporaneam comparandum, æternamque salutem promerendum, per ipsas Synodos sancti conscriptique fuere, quibus non minor fides & auctoritas quam ipsis euangelii attributa est: & quorum si quæ a nobis ratio curave haberetur, ad has

fordes fœditatemque morum , ad quas per eorum contem-
ptum & Conciliorum intermissionem deuenimus , non
vtique deuentum fuisset. Hac ratione Vrbanus pontifex
huius nominis secundus , Synodo habita , totum fere oc-
cidentem exciuit , & numerosissimæ ac potentissimæ ex-
peditionis illius auëtor factus , Antiochiam & Ierusalem
præclara ecclesiæ membra , & alias insignes vrbes & re-
gna cum ingenti gloria recepit. Et post eum , ne amitte-
rentur , Paschalis & Gelasius pontifices supplementis , com-
meatu & pecunia exercitui in Asia subueniri fecere ; & Cal-
listus huius nominis secundus , nongentorum patrum ,
qua nullus ante & post eum frequentiorem vsquam , in
hoc ipso Laterano ad idem opus Synodum habuit , vbi
tu quoque , beatissime pater , huius & aliorum exemplo ,
& recto , vt par est credere , animo , hanc edixisti , quod
bonum , faustum felixque tibi , vniuersæ ecclesiæ & nobis
omnibus fit , & ad eumdem per illos mouearis effectum.
Hac ratione cum alii , tum Innocentius hoc nomine ter-
tius , qui etiam Laterani ad hoc ipsum quingentorum pau-
lo minus patrum Concilio interfuit & præsedit , tanta au-
ëtoritate fuere , vt imperatorem & reges Galliarum , Hi-
spaniarum & Neapolis ad idem properandum compule-
rint. Hac præterea ratione imperatores pedibus nudis ,
non breui spatio per niues cursim ante mœnia procumber-
tes , & alii ad pedes pontificum inermium certe , ac sola
innocentia munitorum prouoluti , eorum veniam preca-
bantur. Maësti virtute & vere felices pontifices , quibus
tantum vltro a summis etiam principibus venerationis &
verecundiæ pendebatur : feliciores principes , qui in per-
sonis hominum tantum Deo timoris cultusque exhibe-
re non hæsitabant. Felicissimi & hi & illi , qui depositis
odiis sic ad mutuam dilectionem conuertebantur , vt
alterorum alteri quam libentissime onera ferrent , quo
lex Redemptoris per vtrosque adimpleretur ; quique non
ex potentia licentiam , sed contra ex licentia potentiam
penitabant : nec quod sibi placeret , sed quod omnibus
expediret , quodque deceret , non quod liceret profici-
entes , anteponebant. Denique , qui ex maioribus non
eos , quos & ipsi ante gerendum magistratum & omnes
boni vituperarent & reprobarent , sed quos scirent omni
laude

ANNO CHRISTI
1512. laude commendatione que dignos, imitandos sibi & super-
randos pro viribus proponebant. Sed quid ego his sideri-
bus immoror, quæ quamuis per se micarent, magna ex
parte ab aliis lumen mutuata fuere; & non ad illas fulgentissi-
mas stellas recurro, qui ita perpetuo vixere, ita variis mo-
dis pro fide, proque ecclesia certauere; ita denique toti
Deo dediti, gratiam eius promeruere, ut facile affirmaue-
rim, multa illum propter eorum merita suamque patientiā
sustinere, quæ per suam iustitiam nequaquam sustinuif-
set? Quis enim, qui eorum facta vel dicta vel scripta scruta-
tari voluerit, non inueniet vel primos illos tres & triginta
a Petro Melchiadem usque uno tenore & viuendi summa
cum temperantia, & gerendi magistratum summa cum sa-
pientia, & subeundi quævis pericula pro fide proque ec-
clesia summa cum fortitudine, denique migrandi a tem-
poranea vita ad æternam summa cum alacritate & gaudio,
ita certasse aduersus Romanum imperium & reliquas
orbis terrarum nationes & vires, ut non modo illis inui-
tis & impugnantibus ecclesiam, pro qua certabant, suo
sanguine solidauerint, dilatauerint & extulerint, sed ita
ipsos quoque hostes orbis domitores & armis insuperabi-
les deuicerint, ut sibi corona victoriae cælique regno per
martyrium comparatis, illos illorumque succæsores ec-
clesiæ iugo æternum subegerint? Vel subsecutos a Silue-
stro ad splendidissimum fidus Gregorium Gordiani, toti-
dem quidem numero, quamuis alio rerum cursu tenore
que certandi, persecutione ecclesiæ per Christianos prin-
cipes in fauorem protectionemque conuersa; ita & præ-
cepta sui principis seruantes, & exempla maiorum sequen-
tes, dignitati incrementoque religionis & ecclesiæ con-
fuluiisse, ut ipsi quoque omnes, sicut priores, iure optimo
in diuorum numerum sint relati. Tantum præterea pietate,
ingenio, disciplina, moderatione, & omni virtutis
genere valuisse, ut cum ipsi, tum eorum imitatione poste-
ri quoque immanissima hominum monstra, vel potius se-
uissimas feras, Gothos, Vandulos, Longobardos, & alios
huiusmodi, eorumque reges usque adeo leniuenterint, ut ex
truculentissimis cicures manfuetosque reddiderint: de-
nique labore, inedia, siti, vigiliis, continentia, studio
iustitiae, & illiciti abstinentia lucri, hanc quam videmus

Concil. Tom. 34.

B b

amplitudinem & opulentiam nobis comparauisse , per ^{ANNO} ^{CHRISTI} ¹⁵¹⁴ ^{*idei} ^{tetra} quas deliciis quotidie magis inuoluimur , & opibus pene insanimus. O felix sacerdolum , quod illos viros non morbum , vt alios , rebus ecclesiae , sed eius morbis & periculis præsentaneum remedium attulisti ! O te ecclesiam tui sponsi gratia plus quam prudentissimam , quæ ita tuis primordiis consuluisti , vt tales tunc , non quales postea multis temporibus experta es , rectores defensoresque haberes ! O * solum tunc certe beatissimum , quam reuerenter te intueor , oscularique gestio , quod illos & tulisti & aluisti , & magna ex parte produxisti ! Postremo quis est , qui hoc etiam in cogitatione auctæ vel conseruatæ , cum in occidente , tum in oriente , ecclesiae non perpendeat , ita utramque partem patres earum instituisse , vt si quando forte inter se dissentirent , acuendi potius ingenia studio , & perficiendi fidei perspicuitatem , quam peruetendæ causâ veritatis , tunc quoque modestiori quadam æmulatione utraque abstineret a vitiis , & bonis moribus inhæreret , & ambæ pariter ad religionis conuersationem proficerent ? Quod * quando tunc valeret , donec ^{qua} præstari potuit , satis & Roma olim , deleta Carthagine , & ab annis aliquot occidentalis ecclesia , orientali collapsa , sicut experta est , ita membra eius quæ recte viuunt & sentiunt , non sero pœniteret . Digna profecto res , quæ a multis accuratius cogitetur & ante omnes a te , beatissime pater , qui mancam & imperfectam felicitatem tuam putare propterea sæpe visus es , quod earum utriusque pariter , totique orbi , quod tuæ sanctæ sedi datum est , non simul præsideres . Eat nunc quispiam , & Zoroastrem vel Trismegistum , vel Phoroneum , vel Pisistratum , vel Lycurgum , vel Solonem , vel Numam Pompilium , vel alios , non dicam cum legifero Redemptore que nostro , sed vel cum ipsis seruis eius , præsertim , quos dixi sex & sexaginta , conferat ; quos ille ita partitus est , ut æqua portione , & plus quam miranda ratione , & primi confitenda tuendaque veritatis , pascendarum que ouium curam martyrio ; & secundi eadem cura voluntatem martyrii terminarent , & alterutri suo numero annos eius temporales æquarent : vel aliis occidentalis & orientalis ecclesiae luminibus anteponat , qui ultra lucem

Locus ob-
scurus.

ANNO CHRISTI 1511. veritatis , vita etiam , moribus , institutis , scriptis & præceptis longissime illos excelluere , & demum tantum auctoritatis & ipsi consecuti , & successoribus impertiti sunt , ut non præcepto vel imperio , sed nutui eorum subiici , omnes felicitatis loco haberent . Multa grauiter & copiose præco Christi egregius , eruditissimus vir Aegidius Viterbiensis de ratione Conciliorum , deque accepto detrimen-
to per intermissionem , & vtilitate per frequentationem eorum consequenda , differuit prima oratione , qua hoc sacrum est auspicatus Concilium : aliquanto plura Thomas Cajetanus , philosophicæ ac theologicæ rationis vti peritissimus , ita disceptator acerrimus , de triumphante ac militante , deque Pisana , vt ipse appellat , ecclesia . Non paucis etiam præful Spalatenfis , disciplinarum quas dixi , non vulgaris professor , sua cum Turcis prælia pro defensione communis tecum gregis inita descripsit , beatissime pater . Ego quoque perbenigne a te iusflus vt idem onus subirem , & humanissime monitus , ne his mihi præuiis factis longissimo cederem interuallo , pro viribus multa de Synodis , earumque definitione , appellatione , origine , caufis , numero , conatu & fine , multa de prauis sectis siue hæresibus , multa de apostolis , de martyribus , & de singulis diuorum ordinibus , de comparatione bonorum piorumque sacerdotum cum diuinis spiritibus , de Siluestro pontifice , de Constantino principe , de prima Synodo & eius 318. patribus , omnibus in diuorum numerum relatis , & de reliquis vniuersalibus Synodis singulatim , & aliis memoria dignis , multa distincte de vniuersa triumphante ac militante ecclesia , deque lethifera sibi & aliis turba Pisana , malis consiliis & artibus nixa , & in caput suum more gigantum , conspirationis furiis ac insidiis agitata , & a te quam prudentissime per veri ac legitimi Concilii edictionem confusa & eneruata : vbi de te quoque non pauca , seruato tamen modo , ne Laco natus , & in Concilio constitutus , principi , & meo , & viuo , & præsenti , ac de me bene merito asfentari viderer . Post haec de præsentis Synodi ratione , pro cursu nostrarum rerum ac temporum , in quo , cum ad leuamen fortassis aliarum multarum & ingentium Christiani nominis cladum hoc saltem Deus concederit , quod hæresibus ,

Concil. Tom. 34.

B b ij

quæ ut plurimum causæ Conciliorum fuere , nec publice , nec impune laboramus ; reliquum foret decerne re , vt instaurationi ac propagationi religionis in hoc per angusto Europæ angulo per discordias & ignauiam co arctatæ , magna virium parte incumberetur . Sed quoniam tanto operi frustra insisteremus , nisi prius Deus i ratus nobis placaretur , qui in tanta corruptione morum & bellorum ac simultatum culpa constitutis placari non posset : & propterea multis , & acriter in mores , & ple raque flagitorum & scelerum , præcipue tamen in per niciosam ambitionem , pestiferam omnium rerum ve nalitatem & luxum intolerabilem , & innumera dete standa quæstus & nefanda libidinis genera , & execran das lusiones diebus sacratissimis , earumque comites bla sphemias non ferendas inuecturus ; mala etiam consilia , mutuas fraudes & cupiditatem rerum alienarum , ex qui bus discordias & bella intestina oriri fouerique con stat , & sœuissimas Christianorum inter se trucidationes , ac tanti effusi sanguinis , cuius dimidio minus ad pro fligandum communem hostem suppetisset , causas de testaturus ; & idcirco de morum corruptione & culpar um inhibitione , de tollendis vndique discordiis , & pace vbique inferenda , deque salutifera in communem Christiani nominis hostem expeditione , & eius impræsentia rum occasione non pauca ; postremo te in primis , tuorum verborum non immemor , & deinde imperatorem & re ges singulatim ac nominatim , & alios principes & populos Christianos , ad illam , quod sperabam nonnullos eorum adfuturos , hortaturus : multa , inquam , de his , & quæ ad ea pertinent , iam literis & memoriae mandata , dicenda , & tribus vix horis absoluenda paraui . Sed vbi animad uerti , quam parum vel Ægidii mei , paucis vel nullis eorum qui ad Concilium expectabantur , superuenientibus , verba profecerint , vel Thomæ ecclesia , et si nunc egre gie per te re nauata , in meliori spe constituta , maxime Cæfare in tuum sanctum foedus recepto , tunc certe ad huc fluctuante : vel Spalatensis , peruerse non in Turcas , sed inter Christianos bellis feruentibus : concidi præ indignatione , fateor , animo ; & hoc ex parte vel tuæ forti , pro maiestatis celsitudine , & felicitatis immensitate ;

A N N O CHRISTI 1512. vel meæ, pro exilitatis humilitate; vel, ut rectius dicam, temporis & hominum peruersitati adscribens, quod cum tamdiu tamque vehementer Concilium inuocarent & cuperent, nunc incepum, etiam vocati & iussi, postponunt: multorum dierum ac noctium labore, vigiliisque abiectis, valereque ad tempus vel perpetuo iussis, ne loco præmii risum, ut ad tempus minus pertinentes, reportarent; quod ad absentes non parua ex parte pertinebat oratio, mutata sententia, his paucis apud te coram sacro senatu & his patribus agendum putaui, cuius & potestatem supremam, & computati cum aliis, numerum vigesimum & centesimum explere, & auctoritatem & patientiam in quacumque re maximam noui, & voluntatem ad omnia quæ in Concilio agenda, tractanda complendaque sunt, propensiorem esse par est. Quod si id minus ex voto & tua vel aliorum sententia cesserit, & quod initio pollicitus sum, in repetenda primæua figura vel origine Conciliorum & ecclesiæ, & eorum incremento, maiestate potestateque declarandis, vtilitate etiam & commodo, quæ omnibus conferunt, recensendis: denique in reddenda mutata meæ sententiæ ratione, parum fortasse fecerim satis, in primis a tua beatitudine, & deinde a ceteris omnibus veniam peto. Et ut in eo merito desinam, a quo incepi, tu sancte Spiritus adsis, & ita meis faueto votis ac precibus, ut quæ tibi grata, summo pontifici, vniuersæ ecclesiæ, & cum suis principibus toti generi Christiano, & dignitati Concilii profutura sunt, ipsi pontifici & his patribus decernenda inspires. Qui cum Patre & Filio in vnitate perfecta viuis & regnas in secula seculorum. Amen. Dixi.

Locus ob-
scurissimus,
quales in
hac oratio-
ne complu-
res.

S E S S I O I V.

A NNO a natuitate Domini millesimo quingentesimo duodecimo, indictione decimaquinta, pontificatus sanctissimi domini nostri Iulii diuina prouidentia papæ secundi anno decimo, die vero Veneris decima supradicti mensis Decembris, fuit celebrata quarta sessio in ecclesia Lateranensi de Vrbe, præsente & præsidente præfato sanctissimo domino nostro Iulio in loco consueto. Et fuit celebrata Missa Spiritus sancti per reuerendiss.

B b iij